

10. Yleisiä töitä koskevat asiat

Rakennusviraston organisaation uudistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti:

1) muuttaa yleisten töiden lautakunnan johtosäännön kaupunginhallituksen mietinnön n:o 10 liitteen 5 mukaiseksi,

2) muuttaa rakennusviraston johtosäännön saman mietinnön liitteen 6 mukaiseksi,

3) muuttaa kaupungin tilisäännön 4 §:n em. mietinnön liitteen 7 mukaiseksi,

4) perustaa rakennusvirastoon 1.10. lukien seuraavat uudet vakinaiset virat:

hallinnolliselle osastolle 35. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluvan hallinnollisen osaston osastopäällikön viran määräyksen, ettei viran haltijalla ole oikeutta ylityökorvaukseen, hallinnollisen osaston kansliatoimistoon 30. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan sihteerin viran määräyksen, ettei viran haltijalla ole oikeutta ylityökorvaukseen, sekä hallinnollisen osaston henkilöasiaintoimistoon 27. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan henkilöasiaintoimiston päällikön viran,

yleiselle osastolle 36. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluvan yleisen osaston osastopäällikön viran määräyksen, ettei viran haltijalla ole oikeutta ylityökorvaukseen, yleisen osaston konevarikkoon 34. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan varikon päällikön viran määräyksen, ettei viran haltijalla ole oikeutta ylityökorvaukseen, ja yleisen osaston järjestelytoimistoon 32. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan järjestelyinsinöörin viran,

talorakennusosaston koneteknilliseen toimistoon 30. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan sähköinsinöörin viran ja 29. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan sähköinsinöörin viran sekä 25. palkkaluokkaan kuuluvan korjausteknikon viran ja

katurakennusosaston suunnittelutoimistoon 21. palkkaluokkaan kuuluvan piirtäjän viran siten, että virkaan valitaan hakemuksetta katurakennusosaston 24. palkkaluokan mittausteknikko Tor Roos oikeuksin saada henkilökohtaisena palkanlisänä 21. ja 24. palkkaluokkien välinen erotus,

5) lakkauttaa seuraavat rakennusviraston virat 1.10. lukien:

kansliaosaston 32. palkkaluokan asiamiehen viran, tiliosaston 12. palkkaluokan toimistoapulaisen viran, saman osaston 3. palkkaluokan lähetin viran, katurakennusosaston kolme 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa ja puhtaanapito-osaston 14. palkkaluokan toimistoapulaisen viran, hankintaosaston 11. palkkaluokan toimistoapulaisen viran sekä kone- ja autokorjaamoiden toimiston 11. palkkaluokan toimistoapulaisen viran,

6) muuttaa rakennusviraston jäljempänä mainitut virat seuraaviksi viroiksi jäljempänä mainittuihin palkka- ja kielitaitoluokkiin 1.10. lukien:

hallinnolliselle osastolle kansliaosastolta siirrettävän 13. palkkaluokan vahtimestarin viran 15. palkkaluokkaan kuuluvaksi ylivahtimestarin viraksi,

yleiselle osastolle korjaamoiden toimistosta siirrettävän toimistoesimiehen 20. palkkaluokan viran 21. palkkaluokan toimistonhoitajan viraksi, yleiselle osastolle hankintaosastolta siirrettävän päävaraston esimiehen 18. palkkaluokan viran saman palkkaluokan apulaisvarastonhoitajan viraksi, yleiselle osastolle konekorjaamolta

1. Kaupunginvaltuusto

siirrettävän työpajainsinöörin 32. palkkaluokan viran saman palkkaluokan konekorjaamon päällikön viraksi, yleiselle osastolle konekorjaamolta siirrettävän 26. palkkaluokan työnjohtajan viran saman palkkaluokan ylityönjohtajan viraksi, katurakennusosastolta yleiselle osastolle siirrettävän 15. palkkaluokan toimistoapulaisen viran saman palkkaluokan kanslistin viraksi sekä

kolme katurakennusosaston 32. palkkaluokan insinöörin virkaa 33. palkkaluokkaan kuuluviksi suunnitteluinsinöörin viroiksi ja katurakennusosaston laboraattorin virat laboratorioteknikon viroiksi,

7) korottaa 1.10. lukien rakennusviraston entisten virkojen palkkausta seuraavasti:

tiliosastolta yleiselle osastolle siirrettävän pääkirjanpitäjän 22. palkkaluokan viran 23. palkkaluokkaan, talorakennusosastolta yleiselle osastolle siirrettävän 16. palkkaluokan kirjanpitäjän viran 17. palkkaluokkaan sekä talorakennusosaston ensimmäisen koneinsinöörin 33. palkkaluokan viran 34. palkkaluokkaan sekä siten, että virka kuuluu III kielitaitoluokkaan, ja määräyksiin, ettei sen haltijalla ole oikeutta ylityökorvaukseen,

8) siirtää seuraavat rakennusviraston vakinaiset virat 1.10. lukien entisistä osastoista toisiin seuraavasti:

hallinnolliseen osastoon: kansliaosaston vahtimestarin viran muutettuna 6) kohdan mukaisesti ylivahtimestarin viraksi,

hallinnollisen osaston kansliatoimistoon: kansliaosastolta kirjaajan viran, talorakennusosastolta ja katurakennusosastolta osastosihteerien virat ja talorakennusosastolta kanslistin viran,

yleiseen osastoon: talorakennusosaston, katurakennusosaston ja puhtaanapito-osaston osastokamreerien virat ja

yleisen osaston kassa- ja tilitoimistoon: tiliosastolta kamreerin, pääkirjanpitäjän, kirjanpitäjän ja kassanhoitajan virat ja talorakennusosastolta kirjanpitäjän viran sekä katurakennusosastolta 15. palkkaluokan toimistoapulaisen viran muutettuna 6) kohdan mukaisesti kanslistin viraksi,

9) määrätä, että rakennusviraston eri osastojen toimistoapulaisen virat ovat 1.10. lukien rakennusviraston virkoja, joiden sijoittamisesta rakennusviraston eri osastoihin ja toimistoihin päättää kaupungininsinööri rakennusviraston johtosäännön mukaisesti,

10) siirtää konekorjaamon, autokorjaamon ja konevaraston muut kuin 9) kohdassa mainitut vakinaiset virat 1.10. lukien yleisen osaston konevarikkoon, huomioon ottaen edellisissä kohdissa virkanimikkeisiin ja palkkaluokkiin tehdyt muutokset, ja vastaavasti hankintaosaston vakinaiset virat 1.10. lukien yleisen osaston hankintatoimistoon samoin ottaen huomioon edellisissä kohdissa virkanimikkeisiin ja palkkaluokkiin tehdyt muutokset,

11) jakaa muut kuin edellä 8) ja 9) kohdissa mainitut talorakennusosaston vakinaiset virat em. mietinnön liitteen 3 mukaisesti 1.10. lukien suunnittelutoimistoon, työtoimistoon ja koneteknilliseen toimistoon, kaupunginarkkitehtia ja toista apulaiskaupunginarkkitehtia lukuun ottamatta,

12) jakaa muut kuin edellä 8) ja 9) kohdissa mainitut katurakennusosaston vakinaiset virat ko. mietinnön liitteen 4 mukaisesti 1.10. lukien suunnittelutoimistoon ja työtoimistoon, katurakennuspäällikköä ja yli-insinööriä lukuun ottamatta sekä

13) oikeuttaa rakennusviraston entiset vakinaisten virkojen haltijat pysymään viroissaan siitä huolimatta, etteivät he ehkä täytä vahvistettuja uusia pätevyysvaatimuksia (29.3. 239 §, 14.6. 490 §, kunn. as. kok. n:o 63).

Viranhaltijat. Kaupunginhallituksen valittua 30.11. 37. palkkaluokan ja II kielitaitoluokan kaupunginarkkitehdin virkaan arkkit.-ins. Kaarlo Kontion, kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen tekemään arkkit. Kontion palkkaamisesta ko. virkaan sopimuksen, jonka mukaan hänen palkkauksensa vahvistetaan 209 000 mk:ksi kuukaudesta virkaan astuttaessa ja 223 000 mk:ksi 1.1.1964 alkaen. Näin vahvistettu sopimuspalkka tarkistetaan ns. yleisten tasotarkistusten mukaisesti, jolloin ns. määrättyyn virkakuntaan, virkaryhmään tai yksityisiin virkoihin kohdistuvat palkkausten erityisjärjestelyt eivät oikeuta sopimuspalkan tarkistukseen. Arkkit. Kontiolla on kuitenkin oikeus, mikäli erilaiset palkkausjärjestelyt muuttavat kaupunginarkkitehdin viran varsinaista palkkausta, saada vähintään sanotun viran varsinainen palkkaus. V:n 1962 vuosilomana on arkkit. Kontiolla oikeus saada yhden kuukauden palkallinen loma ja palveltuaan viisi vuotta kaupunkia sen suuruinen vuosiloma, mihin 15 vuotta kaupunkia palvelleet viranhaltijat ovat oikeutetut. Eläkeoikeus määräytyy viran varsinaisen palkkaluokan mukaan laskettavan palkkauksen perusteella eläkkeelle siirryttäessä voimassa olevien eläkesäännön määräysten mukaisesti (13.12. 860 §).

Rakennusviraston katurakennusosastolle päätettiin perustaa seuraavat uudet virat: 1.7. lukien 25. palkkaluokkaan kuuluva puhdistamon hoitajan virka ja 1.11. lukien yksi samaan palkkaluokkaan kuuluva puhdistamon hoitajan virka sekä 1.1. 1962 lukien kaksi 18. palkkaluokan koneenhoitajan virkaa. (31.5. 416 §).

V:n 1962 alusta lukien päätettiin rahatoimistosta siirtää rakennusviraston yleiseen osastoon 20. palkkaluokkaan kuuluva työläispalkkojen kassanhoitajan virka, jonka haltijana oli Åke Ullner sekä 17. palkkaluokkaan kuuluva kassanhoitajan virka, jonka haltijana oli Birger Kuhlberg. Sähkölaitoksen 25. palkkaluokan sisäjohtomestarin virka siirrettiin rakennusviraston konevarikkoon ja samalla muutettiin sen virkanimike sähkötyönjohtajaksi (11.10. 680 §, 13.12. 858 §).

Kaupunginvaltuusto päätti myöntää kaup. ins. Walter Starckille hänen anomansa eron 1.3.1962 alkaen (13.12. 859 §).

Eräiden tiliasiakirjojen hävittäminen, ks. kaupunginarkisto.

Rakennuslain 89 §:n mukaisten kadun ja viemärin keskimääräisten rakentamiskustannusten vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti vahvistaa rakennuslain 89 §:n mukaiset kadun ja viemärin keskimääräiset rakennuskustannukset (29.11. 808 §, khn mtö n:o 30, kunn. as. kok. n:o 112, 115).

Kadun päällystämistä koskevat määräykset. Kaupunginvaltuusto päätti, että uutta katua rakennettaessa menetellään seuraavasti: 1) Kadun ajoneuvoilla liikennöitävä osa eli ajorata sekä polkupyörätie on päällystettävä asfaltti- tai siihen verrattavalla kestopäällysteellä sekä kadun jalkakäytävä samoin asfalttikestopäällysteellä tai käytävälaatoilla ja varustettava reunakivellä kuitenkin siten, että rakennusvirasto voi myöntää oikeuden päällystää jalkakäytävän muullakin päällysteellä, jolloin asianomaisen on suoritettava kalliimman päällysteen aiheuttama lisäkustannus.

2) Jalkakäytävän päällysteen tulee olla yhtenäinen kortteleittain kullakin ka-

1. Kaupunginvaltuusto

dulla, mutta voi rakennusvirasto erityistapauksissa myöntää poikkeuksen tähän määräykseen (18.1. 51 §, kunn. as. kok. n:o 7).

Tuusulantien rakentaminen 2-ajorataiseksi maantiekseksi. Koska Tuusulantie viime vuosina oli osoittautunut liian kapeaksi yhä kasvavan liikenteen huomioon ottaen, kaupunginvaltuusto päätti, että kaupungin puolesta tehdään tie- ja vesirakennushallitukselle tieasetuksen 5 §:n edellyttämä tiealoite ko. tien rakentamiseksi 2-ajorataiseksi maantiekseksi kaupungin rajalta Mäkelänskadulle ja että samalla pyydetään tie- ja vesirakennushallitusta suostumaan siihen, että kaupunki saa kustannuksellaan laadituttaa ko. tietä koskevan tiesuunnitelman. Tie- ja vesirakennushallitus oli sittemmin ilmoittanut suostuvansa sekä aloitteessa tarkoitettuun toimenpiteeseen kuin myös siihen, että kaupunki saa kustannuksellaan laadituttaa mainittua tietä koskevan tiesuunnitelman (12.4. 285 §, 6.9. 524 §).

Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren kylätien, Kuusisaaren kylätien ja Kärkitien osan, Pikkuniementien ja Ramsaynrannan muodostaman tiejakson muuttaminen paikallistieksi. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli v. 1960 tekemillään päätöksillä määrännyt em. tiejakson paikallistieksi yleisistä teistä annetun lain voimaansaattamisesta annetun lain mukaisessa järjestyksessä ja määrännyt tien muutettavaksi paikallistieksi hyväksyttävään katselmuskuntoon saatettuna vm. lain 3 ja 6 §:n mukaisesti lääninhallituksen päätöksellä lain 7 §:n mukaisesti määrättävään yleisen tien päätekohtaan saakka. Tie- ja vesirakennushallitus oli pyytänyt asiasta kaupunginvaltuuston lausunnon ja oheistanut samalla pidettyjen katselmusten asiakirjat, jossa oli ehdotettu yleisen tien päätekohtaksi asemakaava-alueen rajaa Iso-Kuusisaaren ja Lehtisaaren välisessä salmessa. Yleisistä teistä annetun asetuksen 63 §:n mukaan katsotaan yleisen tien päättyvän kaupungin tai kauppalan alueella siinä, missä liikenneväylä on rakennettu tai olisi ollut rakennettava ja luovutettava yleiseen käyttöön katuna tahi missä tori, puisto tai muu vastaavanlainen alue alkaa. Yleisten töiden lautakunnan mielestä voitaisiin kadun rakentamiseen soveltaa rakennuslain 79 §:n 3 momenttia, jonka mukaisesti uusi kadunosa on rakennettava sen mukaan kuin liikenne vaatii. Edelleen lautakunta oli huomauttanut, etteivät ko. alueen asukkaat olleet esittäneet mitään vaatimuksia kyseisen liikenteen parantamiseksi eikä ulkopuolisten, ko. alueen kautta ajavien vaatimuksia tullut lautakunnan mielestä ottaa huomioon. Lautakunta oli ehdottanut paikallistien päätekohtaksi Ramsaynrannan ja Munkkiniemen puistotien risteystä tahi lain tulkinnasta riippuen Kuusisaarentien ja Pikkuniementien yhtymäkohtaa Munkkiniemen eteläkärjessä. Kaupunginhallitus oli yhtynyt yleisten töiden lautakunnan edellä selostettuun lausuntoon. Kaupunginvaltuusto päätti antaa tie- ja vesirakennushallitukselle yleisten töiden lautakunnan esittämän mukaisen lausunnon (1.3. 162 §).

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti, että tie- ja vesirakennushallitukselle ilmoitetaan kaupungin suostuvan siihen, että kaupunki aikanaan voidaan määrätä tienpitäjäksi Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren-Munkkiniemen välisen tiejakson oikaisu- ja parannustyön osalta valtioneuvoston 16.2. työn suorittamisesta antaman sitoumuksen 5) kohdan mukaisesti (12.4. 284 §).

Kaupunginhallitus oli 2.3. kehottanut yleisten töiden lautakuntaa ja kiinteistölautakuntaa kiireellisesti ryhtymään em. sitoumuksen edellyttämiin toimenpiteisiin ja oikeuttanut yleisten töiden lautakunnan käyttämään kertomusvuoden talousarvioon tarkoitusta varten merkittyä 45 mmk:n määrärahaa. Kiinteistölautakunta

oli tutkinut, mitä haittoja moottoritietä vastaavien vaatimusten mukainen muutos aiheuttaisi ja todennut tonttien omistajien joutuvan kärsimään suuria vahinkoja ja kaupungin joutuvan lunastamaan kalliita maa-alueita, joten lautakunta oli ehdottanut, ettei Kuusisaarentietä kunnostettaisi paikallistieksi, vaan että se rakennettaisiin vahvistetun asemakaavan mukaisessa laajuudessa. Yleisten töiden lautakunta oli puoltanut kiinteistölautakunnan ehdotusta ja huomauttanut samalla, että työt olisi aloitettava siten, että Kuusisaaren ja Munkkiniemen välinen silta valmistuisi ajokuntoon samanaikaisesti mainitun tien kanssa. Kaupunginhallitus oli todennut, että nyt esitetty Kuusisaarentien rakentaminen asemakaavan mukaisessa laajuudessa vastasi kaupunginvaltuuston v. 1960 (ks. s. 99) tekemää aloitetta tien parantamiseksi paikallistienä (31.5. 419 §).

Tie- ja vesirakennushallitus oli todennut, että Lehtisaaren asemakaavassa oli Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren tietä varten varattu rakennuslain 36 §:n 1 mom:n 5 kohdan mukainen liikennealue. Jotta tämä tie Lehtisaaren kohdalla voitaisiin rakentaa yleisenä tienä, tulisi tie- ja vesirakennushallituksen käsityksen mukaan asemakaava laatia siten, että siihen merkitty risteys voidaan tarvittaessa myöhemmin rakentaa eritasoiseksi. Mikäli Lehtisaaren asemakaava muodostetaan näin, tie- ja vesirakennushallitus esittää, että kaupunki suorittaisi selvityksen siitä, voitaisiinko edellisen liikennealueen jatkeeksi muodostaa myös Kuusisaaren kohdalle liikennealue. Tällöin voitaisiin ko. tie rakentaa yleisenä tienä Kuusisaaren ensimmäiseen risteyskohtaan saakka. Liikennealue olisi varattava niin leveäksi, että sen puitteissa Kuusisaarentie voitaisiin rakentaa nelikaistaiseksi.

Saatujen tietojen mukaan tie- ja vesirakennushallitus oli tullut siihen käsitykseen, että kaupunki oli ryhtynyt rakentamaan Kuusisaareissa olevaa tiejaksoa sekä Kuusisaaren-Munkkiniemen välistä siltaa katuna.

Tie- ja vesirakennushallitus oli sitemmin 4.7. lähettämässään kirjelmässä todennut kaupungin ryhtyneen rakentamaan Kuusisaareissa olevaa tiejaksoa ja antaneen Kuusisaaren-Munkkiniemen välisen sillan urakalla rakennettavaksi, minkä vuoksi tie- ja vesirakennushallitus oli tiedustellut, oliko asia käsiteltävä siten, että kaupunki oli luopunut tien rakentamisesta rakennuslain 36 §:n 1 momentin 5) kohdan ja 78 §:n 3 momentin mukaiseksi yleiseksi tieksi ja toimenpiteistä ko. lain mukaisen liikennealueen muodostamiseksi.

Kaupunginvaltuuston 24.2.1960 tekemä tiealoite tarkoitti Kuusisaarentien parantamista paikallistienä, mutta valtion viranomaiset eivät olleet käsitelleet aloitetta sellaisena, vaan uuden tien rakentamisena, mikä ko. viranomaisten tulkinnan mukaan vaatii rakennuslain edellyttämän liikennealueen.

Kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa tie- ja vesirakennushallitukselle,

1) ettei kaupunki katso voitavan muodostaa Kuusisaarentien ja Ramsaynnan kohdalle rakennuslain 36 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaista liikennealuetta ja että Kuusisaarentie Kuusisaaren ja Munkkiniemen välisine siltoineen ja Ramsaynnan tulevat rakennettaviksi asemakaavan mukaisesti, Kuusisaarentie 2-ajokais-
taisena,

2) että kaupunki puolestaan katsoo Kuusisaarentien Kuusisaaresta Munkkiniemeen johtavine siltoineen rakennuslain 93 §:n 1 momentissa tarkoitetuksi kauko- tai kauttakulkuliikenteelle tärkeäksi kaduksi ja tulevansa hakemaan sanotun lainkohdan edellyttämää korvausta ajoradan rakentamisen kustannuksista sekä

1. Kaupunginvaltuusto

3) että kaupunki tulee hakemaan valtion avustusta myös em. sillan rakentamiseen rakennuslain 93 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla (29.11. 807 §).

Vtt Leikola, Procopé ym. olivat tehneet em. asiaa koskevat aloitteet, joissa oli ehdotettu, että kaupunginvaltuusto päättäisi Kuusisaaren kautta kulkevan liikenneväylän kunnostamisen aloittamisesta viipymättä ja odottamatta ratkaisua siitä, kenelle ko. kunnostamistyö lain mukaan mahdollisesti kuuluu sekä että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin tutkia miten tieasioiden hoito ja siihen liittyvä organisaatio voitaisiin kaupungin kunnallishallinnossa järjestää entistä tarkoituksenmukaisemmin. Kuusisaarentien rakentamisen osalta oli aloitteiden johdosta annetuissa lausunnoissa viitattu edellä esitettyihin asioihin. Tielautakunnan tehtävien hoitaminen oli kaupunginvaltuuston v. 1959 (ks. s. 108) tekemän päätöksen perusteella annettu yleisten töiden lautakunnalle, joka ei pitänyt tarpeellisena uuden lautakunnan perustamista tehtävien hoitamiseksi. Lautakunnan käsityksen mukaan tulee tielautakunnan tehtäviä hoitavalla elimellä olemaan vaikeuksia uusittua ja vielä uusittavaa tielainsäädäntöä siirtymiskautena käytäntöön sovellettaessa. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut 16.2. määränneensä katurakennusosaston yli-insinöörin suorittamaan erikoistehtävänä oman virkansa ohella eräiden läntisten liikenneväylien rakennus- ja uudistustöiden suunnittelun yhtenäistämisen. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteiden johdosta (18.1. 59 §, 15.3. 205 §, 29.3. 249 §).

Helsingin-Jorvaksen moottoritien rakentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti, että kertomusvuoden talousarvion tilille Uusia katuja ja teitä Helsingin-Jorvaksen moottoritien rakentamista varten kaupunkialueella merkittyä määrärahaa saatiin käyttää jo ennen tiepääöstä tai valtion kanssa mahdollisesti tehtävää sopimusta (12.4. 290 §).

Kaupunginvaltuusto oli v. 1960 (ks. s. 99) tehnyt em. moottoritien rakentamista koskevan tiealoitteen tie- ja vesirakennushallitukselle ja samalla oli pyydetty, että kaupunki saisi kustannuksellaan laadituttaa ko. tiesuunnitelman. Tie- ja vesirakennushallitus oli pyytänyt kaupunginvaltuustolta tieasetuksen 14 §:n mukaisen lausunnon tiesuunnitelmasta. Kiinteistölautakunnan ja yleisten töiden lautakunnan annettua asiasta lausuntonsa kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa lääninhallitukselle edelleen tie- ja vesirakennushallitukselle toimitettavana em. asiaa koskevana lausuntonaan,

1) että kaupunki puoltaa tiesuunnitelman hyväksymistä,
2) että suunnitelmaan kuuluvat, moottoritieltä Sollekaarelle johtavat liittymät tulisi rakentaa samanaikaisesti kuin moottoritiekin,

3) että kaupunki sitoutuu suorittamaan kustannuksellaan Lapinlahden sillan penkereiden täytön, moottoritien päällysrakennetta lukuun ottamatta, sekä moottoritiestä aiheutuvat katujärjestelyt niihin lukien moottoritien poikki johdettavat liikennettä varten rakennettavat sillat Telkkäkujan—Sotkakujan, Isonkaaren, Lahnalahdentien ja Maamonlahdentien kohdalle sekä Isonkaaren ja moottoritien väliset liittymätiet,

4) että kaupunki sitoutuu vastaamaan kaupungin alueen osalta moottoritien rakentamista varten tarpeellisten liikennealueiden lunastamisesta ja tielain 9 luvun mukaisista korvauksista,

5) ettei tiesuunnitelmaa vastaan tehtyjen muistutusten tulisi antaa aihetta sen muuttamiseen,

6) että kaupunki sitoutuu suorittamaan kustannuksellaan katujärjestelyt moottoritien liittämiseksi itäpäästään kaupungin katuverkkoon siten, että ne voidaan avata liikenteelle samanaikaisesti kuin moottoritie huomioon ottaen, että moottoritie tullaan erikseen tehtävällä, kaupungin toimesta parhaillaan laadittavalla tiesuunnitelmalla ehdottamaan jatkettavaksi lähelle Lauttasaarenkatua, jolloin ehdotuksen yhteydessä ilmoitetaan, missä vahvistetun asemakaavan raja sijaitsee sekä

7) että kaupunki sitoutuu uusimaan Lauttasaaren nykyisen sillan 4-kaistaiseksi Lapinlahden sillan valmistuttua ja sitoutuu siihen, ettei mahdollinen läntiseen suuntaan rakennettava esikaupunkirata tule rakennettavalle Lapinlahden sillalle eikä Lauttasaaren nykyisen sillan sijaan rakennettavalle sillalle (29.11. 806 §).

Valtion ja kaupungin kesken päätettiin käytyjen neuvottelujen jälkeen tehdä seuraava sopimus Helsingin-Jorvaksen moottoritien rakentamisesta kaupungin alueella.

Valtion ja Helsingin kaupungin kesken on sovittu Helsingin-Jorvaksen moottoritien siihen kuuluvine siltoineen sekä muine rakenteineen ja laitteineen rakentamisesta Helsingin kaupungin alueella seuraavasti:

1) Vahvistettavien tiesuunnitelmien mukaisesti ja jäljempänä mainituin poikkeuksin rakentaa valtio kustannuksellaan tien siihen kuuluvine siltoineen sekä muine rakenteineen ja laitteineen 4-kaistaiseksi, yleisistä teistä annetun asetuksen 2 §:n mukaiseksi moottoritieksi, joka on suunniteltu nykyisin käytettävän suurimman ohjenopeuden mukaisesti ja jota varten asemakaavassa on perustettu tai perustetaan rakennuslain 36 §:n 1 momentin 5) kohdassa tarkoitettu liikennealue.

2) Kaupunki laatii kustannuksellaan tien suunnittelua ja rakentamista varten liikennetutkimuksen ennusteineen ja toimittaa ne tie- ja vesirakennushallitukselle.

3) Kaupunki laatii kustannuksellaan yksityiskohtaiset tie- ja siltasuunnitelmat kustannusarvioineen ja pohjatutkimuksineen tie- ja vesirakennushallituksen hyväksymällä tavalla sekä samoin työn suorituksen aikana mahdollisesti ilmenevät tarpeelliset täydennys- ja muutossuunnitelmat.

4) Kaupungin viranomaisten tulee suunnittelutyön aikana olla yhteistyössä tie- ja vesirakennushallituksen kanssa, niin että tie- ja vesirakennushallituksen esittämät näkökohdat voidaan, mikäli mahdollista, ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

5) Tie- ja siltasuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tie ja sen sillat voidaan tulevaisuudessa leventää 6-kaistaiseksi.

6) Moottoritiehen kuuluva Lapinlahden silta rakennetaan 4-kaistaiseksi. Jotta liikenteenvälityskyky Lauttasaaren suuntaan voitaisiin vastaisuudessa turvata, sitoutuu kaupunki uusimaan kustannuksellaan Lauttasaaren nykyisen sillan 4-kaistaiseksi vuoteen 1970 mennessä tai, mikäli moottoritie ja siihen liittyvät sillat eivät ole liikennöitävässä kunnossa vuoden 1965 aikana, vastaavasti myöhempään ajankohtaan mennessä. Lisäksi kaupunki sitoutuu siihen, ettei mahdollinen Lauttasaaren suuntaan rakennettava esikaupunkirata tai muu erillinen esikaupunkiliikennettä välittävä liikenneväylä tule Lapinlahden sillalle eikä Lauttasaaren uusitulle sillalle.

1. Kaupunginvaltuusto

7) Kaupunki sitoutuu ryhtymään toimenpiteisiin asemakaavan muuttamiseksi ja laatimiseksi tiesuunnitelman edellyttämällä tavalla sekä lopullisesti vastaa liikennealueiden lunastamisesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista sekä tielain 9 luvun mukaisista korvauksista sekä järjestää kustannuksellaan tarpeelliset varasto- ja huoltoalueet rakennustöiden ajaksi ja alueet kelpaamattomien maiden kaatopaikoiksi. Liikennealueet luovuttaa kaupunki korvauksetta valtiolle tieoikeuden nojalla käytettäväksi.

8) Kaupunki huolehtii kustannuksellaan tarpeellisista liikennejärjestelyistä rakennustöiden aikana erikseen sovittavalla tavalla sekä vastaa niistä aiheutuvista haitoista mahdollisesti suoritettavista korvauksista.

9) Kaupunki rakentaa kustannuksellaan moottoritiehen kuuluvan Lapinlahden sillan penkereet, lukuun ottamatta ajo- ja välikaistojen päällysrakenteita ja päällystettä, tiesuunnitelman paalulta 228 Ison Pässin rantaviivaan.

10) Kaupunki rakentaa kustannuksellaan moottoritiestä aiheutuvat katuristeilyt sekä viemäri-, vesijohto- ja kaapelityöt asemakaavan ja vahvistettavien tiesuunnitelmien edellyttämällä tavalla siten, että niihin sisältyvät moottoritien rakentamisen johdosta mahdollisesti siirrettävät johdot ja laitteet, sekä kustantaa Isonkaaren ja moottoritien välisten liittymäteiden rakentamisen.

11) Kaupunki myöntää valtiolle moottoritien siihen kuuluvine siltoineen rakentamista varten lainaa yhteensä 800 mmk siten, että lainasta suoritetaan 200 mmk viimeistään 30.11.1962, 500 mmk vuonna 1963 siten, että määrästä suoritetaan puolet viimeistään 31.5. ja toinen puoli viimeistään 30.11., sekä 100 mmk viimeistään 30.11.1964. Valtio maksaa näin myönnettävästä lainasta korkoa 7 % vuodessa. Korko suoritetaan vuosittain 30.11.

12) Valtio suorittaa saamansa lainan takaisin kaupungille 200 mmk:n suuruisina vuotuisina erinä v. 1966—1969. Kuoletuserät suoritetaan vuosittain viimeistään 30.11.

13) Helsingin kaupunginhallitus sekä tie- ja vesirakennushallitus sopivat erikseen keskenään kaupungin laadittavaksi sovittujen tutkimusten, suunnitelmien, kustannusarvioiden, työselitysten ym. selvitysten valmistumisen määräaajoista ja kaupungin rakennettavaksi sovittujen töiden järjestyksestä ja valmistusajoista.

14) Sopimuskumppanit katsovat, että kysymyksessä olevan moottoritien rakentaminen on yhä lisääntyvän liikenteen vuoksi erittäin tärkeä ja kiireellinen tehtävä. Sen vuoksi sopimuskumppanit pyrkivät suorittamaan niille tämän sopimuksen mukaan kuuluvat tehtävät ja työt niin joutuisasti, että moottoritie voidaan avata liikenteelle vuoden 1965 aikana ja siten, että sen viimeistelytyöt suoritetaan mahdollisimman nopeasti mainitun ajankohdan jälkeen.

Mikäli kuitenkin yleisesti ylivoimaiseksi esteeksi (force majeure) tunnustettu seikka muodostaa tosiasiallisen esteen sopimuksen toteuttamiselle tai teknilliset syyt aiheuttavat olennaisen viivästyksen, sovitaan erikseen kohdissa 11) ja 12) mainittujen samoin kuin kohdassa 13) tarkoitettujen määräaikojen vastaavasta muuttamisesta, kuitenkin siten, että jos kaupunki jo on suorittanut 11) kohdassa mainitut lainaerät tai osan niistä, on valtio velvollinen suorittamaan 12) kohdan mukaisesti vastaavat erät siinä mainittuina määräaikoina.

15) Tämä sopimus on voimassa sillä ehdolla, että ao. asemakaavat ja kysymyksessä olevan moottoritien rakentamisesta laaditut yleisistä teistä annetun lain mu-

kaan käsitellyt tiesuunnitelmat vahvistetaan ja tulevat täytäntöönpanokelpoisiksi. Kuitenkin voidaan sopimuksen toteuttamiseksi jo sitä ennen ryhtyä valmistelutoimenpiteisiin.

Sopimuksen voimaantulon edellytyksenä on myös, että eduskunta v. 1962 annettavassa lisämenoarviossa hyväksyy moottoritien rakennuskustannusten rahoitusohjelman tämän sopimuksen mukaisena.

16) Tästä sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet pyrkivät sopijapuolet ensisijaisesti ratkaisemaan keskinäisillä neuvotteluilla. Mikäli ne eivät johtaisi tulokseen, jätetään riitaisuus laillisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Erimielisyyden laadun niin edellyttäessä voivat asianosaiset kuitenkin sopia asian jättämisestä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

17) Tätä sopimusta, jonka toisaalta valtioneuvosto ja toisaalta Helsingin kaupunginvaltuusto ovat hyväksyneet, on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle (20.12. 886 §).

Katu- ym. työt. Kaupunginvaltuusto päätti, että v:n 1958 talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan määrärahoihin Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen katujen tasausta ja päällystämistä varten merkitystä 25 mmk:n määrärahasta saatiin käyttää 8 mmk Kuusisaarentien rakennustöiden jatkamista varten (29.11. 789 §); kertomusvuoden vastaavalle tilille Reimarlan pienteollisuus- ja varastoalueen katurakennustöitä varten varattua 20 mmk:n osamäärärahaa saatiin käyttää Takkatien pienteollisuusalueen katurakennustöihin (31.5. 420 §) sekä Vantaanjoen yli Käskynhaltijantien kohdalle rakennettavaa uutta siltaa varten merkitystä määrärahasta 1.7 mmk Käskynhaltijantien kohdalla olevan Vantaanjoen vanhan sillan purkamiseen (1.3. 165 §).

Vt Hakulisen ym. tehtyä v. 1959 aloitteen, jossa ehdotettiin, että ns. suojatiet, missä se suinkin olisi mahdollista ja välttämätöntä, päällystettäisiin asfaltilla, yleisten töiden lautakunta oli antanut asiasta lausuntonsa, jossa todettiin, että Helsingissä oli mukulakivillä päällystettyjä katuja enää sangen harvassa ja nekin niin vähäliikenteisiä, ettei erikoinen suojamerkintä lautakunnan mielestä ollut tarpeellinen. Nupukivikaduilla oli käytetty valkosementti- tai kaakelinupuja suojateiden merkitsemisessä, mutta kun ko. työ oli vielä siksi uutta, ettei tarveaineista ollut saatu riittävää kokemusta, oli lautakunta ehdottanut, ettei asiasta vielä tehtäisi lopullista päätöstä ja että kokeiluja edelleenkin jatkettaisiin. Kiinteistölautakunta oli yhtynyt yleisten töiden lautakunnan kantaan. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä selostetut lausunnot riittäväksi selvitykseksi (15.3. 203 §).

Viemärityöt. Kaupunginvaltuusto päätti, että v:n 1960 talousarviossa Reimarlan pienteollisuus- ja varastoalueen viemäritöitä varten merkittyä 8 mmk:n osamäärärahaa saatiin käyttää Takkatien pienteollisuusalueen viemäritöitä varten (31.5. 420 §).

Kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa Asunto-oy. Konalanvuoren itse rakennuttamaan asemakaavaosaston 27.2. päivättyyn piirustukseen n:o 4935 merkityille Konalan kylän tiloista Skyttas RN:o 3²¹⁹ sekä Rosas I¹³⁰ erotettaville n. 6.8 ha:n suuruisille määräaloille tulevat kadut ja viemärit sekä suorittamaan vesijohdon kanavatyöt siten, ettei kaupunki ko. alueesta muodostettavien tonttien osalta tule perimään rakennuslain mukaisia katu- ja viemärirakennuskorvauksia sekä muuten seuraavilla ehdoilla:

1. Kaupunginvaltuusto

1) kadut ja viemärit rakennetaan rakennuslain edellyttämässä järjestyksessä vahvistettavien suunnitelmien mukaan niin valmiiksi, että ne saadaan luovutetuiksi yleiseen käyttöön ilman kaupungilta vaadittavia lisätoita;

2) rakennusviraston katurakennusosastolla on oikeus asettaa yhtiön kustannuksella työtä varten valvoja, jonka antamia ohjeita ja määräyksiä katu- ja viemäritöissä on noudatettava;

3) yhtiö pitää näin rakennettavat kadut ja viemärit kunnossa ja puhtaana siihen saakka, kunnes ne voidaan luovuttaa yleiseen käyttöön;

4) yhtiö on vastuussa katu- ja viemäritöiden johdosta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista;

5) yhtiö suorittaa vesijohtoja varten tarvittavat kanavatyöt omalla kustannuksellaan ja on kanavatyössä noudatettava rakennusviraston katurakennusosaston ja vesilaitoksen antamia ohjeita;

6) vesilaitos asentaa kaupungin kustannuksella vesijohtokanavaan vesijohdot;

7) yhteiskustannuksin rakennetut katuvesijohdot jäävät kaupungin omaisuudeksi ja huollettaviksi;

8) yhtiö luovuttaa alueella sijaitsevat katualueet korvauksetta kaupungille vuoden kuluessa siitä, kun alueen asemakaava on vahvistettu;

9) yhtiön rakentamat kadut ja viemärit siirtyvät korvauksetta kaupungille niiden valmistuttua (14.6. 489 §).

Viikin jätevedenpuhdistamo. Helsingin maalaiskunnan kanssa päätettiin tehdä seuraava sopimus maalaiskunnan jätevesien johtamisesta kaupungin viemäriverkostoon ja edelleen Viikin viemäriverden puhdistamoon:

S o p i m u s

Helsingin kaupunki, jota alempana kutsutaan kaupungiksi, ja Helsingin maalaiskunta, jota alempana kutsutaan kunnaksi, ovat Vantaan ja Keravanjoen vesien suojelemiseksi saastumiselta alueillaan tänään tehneet sopimuksen kunnan jätevesien johtamisesta kaupungin viemäriverkostoon ja edelleen Viikin jäteveden puhdistamoon seuraavilla ehdoilla:

1. Kaupunki oikeuttaa kunnan johtamaan puhdistamattomat jätevetensä Keravanjoen rannalle kaupungin toimesta rakennettaviin Suutarilan ja Siltämäen pumppaamoihin, joista kaupunki pumppaa ja kuljettaa jätevedet edelleen Viikin puhdistamoon, ehdolla, että viemäriverkkoon ei johdeta pintavesiä ja että teollisuusvedet puhdistetaan ennen niiden johtamista yleisiin viemäreihin sillä tavalla, että ne eivät aiheuta haittaa viemäreille, pumppaamoille tai puhdistamolle.

2. Edellä esitetyn järjestelyn kaupungille aiheuttamien ylimääräisten johtokustannusten korvauksena kunta rakentaa omalla kustannuksellaan Suutarilan pumppaamon painejohdon sekä sen jatkeena olevan viettojohdon Siltämäen pumppaamon liittymiskohtaan saakka. Kaupunki rakentaa puolestaan omalla kustannuksellaan kokoojaviemärin Siltämäestä Viikin puhdistamoon johtavaan tunneliin sekä Suutarilan ja Pukinmäen pumppaamot sekä Siltämäen pumppaamon painejohtoineen. Suutarilan pumppaamon 1. rakennusvaiheen koneisto ja painejohto, $d = 500$ mm, on mitoitettu sillä edellytyksellä, että kunnan maksimijätevesimäärä on $520 \text{ m}^3/\text{h}$ ja kaupungin alueelta tuleva maksimijätevesimäärä on $540 \text{ m}^3/\text{h}$.

Siltamäen pumppaamon koneisto ja painejohto, $d = 300$ mm, on mitoitettu edellyttäen, että kunnan maksimijätevesimäärä on $290 \text{ m}^3/\text{h}$ ja kaupungin alueelta tuleva maksimijätevesimäärä on $160 \text{ m}^3/\text{h}$.

Kaikki viettojohdot on mitoitettu edellyttäen, että kunnan alueelta tuleva maksimijätevesimäärä on $3\,600 \text{ m}^3/\text{h}$.

Edellä mainittujen johtojen, pumppaamoiden ja puhdistamon tulee olla valmiina viimeistään 31.12.1962.

Kaupunki hankkii alueellaan johtotöitä varten tarvittavan maa-alueen käyttöoikeuden ja vastaa siitä aiheutuvista kustannuksista ja haittakorvauksista.

Kunta sitoutuu suorittamaan osuutensa johtotöistä kaupungin rakennusviraston katurakennusosaston piirustusten ja ohjeiden mukaisesti ja valvonnassa. Johtotöiden jälkeen on maasto palautettava siistiin kuntoon. Kunta vastaa kaikesta vahingosta, mitä ko. rakennustyöstä välittömästi voi aiheutua kaupungille tai kolmannelle henkilölle.

3. Kohdassa 2) mainittujen johtojen ja pumppaamoiden myöhemmin tehtävät uusimis- ja laajennustyöt suorittaa kaupunki, mutta kunta osallistuu kustannuksiin mitoitusperusteeksi otettavien jätevesimäärien suhteessa.

4. Kaupunki rakentaa Viikin puhdistamon ensimmäisen rakennusvaiheen $4\,500\,000 \text{ m}^3$:n vuotuisen jätevesimäärän puhdistamista varten ja rahoittaa rakentamisen. Kunta sitoutuu puolestaan kaupungille korvaamaan niin suuren osan puhdistamon todellisista rakennuskustannuksista, että se sinä kalenterivuotena, jolloin puhdistamon käyttö saavuttaa täyden kapasiteetin, vastaa kunnan alueelta johdetun jäteveden vuotuisen kuutiomäärän ja puhdistamon vuotuisen kokonaiskapasiteetin edellyttämän jäteveden kuutiomäärän välistä suhdetta sanotuista rakennuskustannuksista.

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa otetaan pohjaksi puhdistamon todelliset rakennuskustannukset, ei kuitenkaan siltä osalta kuin ne ehkä ylittävät vuoden 1962 joulukuun hintatason, jolloin laitoksen sopimuksen mukaan pitäisi valmistua. Kunnan alueelta tuleva jätevesimäärä mitataan kaupungin rajalla.

Kunta suorittaa osuutensa rakennuskustannuksiin vuotuismaksuina kalenterivuosittain seuraavan vuoden tammikuun aikana, kunnes kunnan edellä määriteltä osa rakennuskustannuksista on täysin maksettu.

Kunnan suoritettavat vuotuismaksut määrätään siten, että vuotuismaksu ensimmäisenä puhdistamon käyttövuotena vastaa kunnan alueelta sinä kalenterivuotena puhdistamolle johdetun jäteveden kuutiomäärän ja puhdistamon vastaavalta ajalta lasketun, senhetkisen rakennusvaiheen edellyttämän kokonaiskapasiteetin mukaisen jäteveden kuutiomäärän välistä suhdetta ja seuraavina kalenterivuosina kunnan alueelta kunakin kalenterivuotena puhdistamolle johdetun jäteveden kuutiomäärän lisääntymisen ja puhdistamon kokonaiskapasiteetin mukaisen vuotuisen kuutiomäärän välistä suhdetta puhdistamon todellisista rakennuskustannuksista. Kulloinkin maksettavat vuotuismaksut sidotaan Suomen Pankin taloudellisen tutkimuslaitoksen laskemaan rakennuttajan indeksiin siten, että perusindeksinä pidetään puhdistamon valmistumiskuukauden, kuitenkin viimeistään vuoden 1962 joulukuun indeksilukua ja tarkistusindeksinä kutakin vuotuismaksun erääntymiskuukautta edeltäneen joulukuun pistelukua. Jos tarkistusindeksi on perusindeksiä suurempi, koro-

1. Kaupunginvaltuusto

tetaan kulloinkin maksettava vuotuismaksu indeksinousua vastaavalla määrällä. Jos tarkistusindeksi on perusindeksiä pienempi, ei tätä indeksiehtoa sovelleta.

Kunnalla on oikeus suorittaa vuotuismaksut myös suurempina kuin edellä on sovittu ja mahdollinen ylimaksu otetaan huomioon kunnan osuutena seuraavien vuosien maksuosuuksista.

5. Puhdistamon tulevissa uusimisissa ja laajennuksissa sitoutuvat kaupunki ja kunta tehtävissä uusissa sopimuksissa uusimisista ja laajennuksista aiheutuvien rakennuskustannusten suorittamisen ja niiden jaon suhteen noudattamaan edellä kohdassa 4) mainittuja periaatteita ja siten, että laajennetun puhdistamon käyttöönottovuodelta maksettavaa kunnan vuotuismaksua määrättäessä vähennetään kunnan alueelta johdetusta jätevesimäärästä se määrä, joka kunnan alueelta johdettiin puhdistamoon sinä kalenterivuotena, jolloin puhdistamon käyttö saavutti täyden kapasiteetin ja jonka osalta kunta on suorittanut korvauksen ensimmäisen tai edellisen rakennusvaiheen yhteydessä.

6. Kaupunki huolehtii omalla kustannuksellaan alueellaan olevien viemäreiden ja pumppaamoiden painejohtojen kunnossapidosta.

7. Kunta osallistuu yhteisten pumppaamoiden ja puhdistamon todellisiin hoito- ja käyttökustannuksiin kunkin pumppaamon ja puhdistamon kohdalta erikseen laitoksiin asennettujen vesimäärämittarien osoittamassa kaupungin ja kunnan alueelta laitoksiin johdettujen vesimäärien suhteessa. Hoito- ja käyttökustannuksiin ei lasketa tilitysvuokria eikä yleisiä hallintokuluja eikä korkoja ja kuoletuksia. Teollisuuden ym. laitosten jätevesien vaikutus puhdistamon hoitokuluissa määritellään tarvittaessa erikseen.

8. Tämä sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun se on kummankin osapuolen asianomaisissa elimissä hyväksytty ja päätökset ovat saaneet lainvoiman.

9. Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan välimiesoikeudessa, johon molemmat osapuolet nimeävät yhden jäsenen ja nämä puolestaan valitsevat kolmannen jäsenen puheenjohtajaksi. Ellei välimiesoikeuteen vaadittu sopijapuoli, saatuaan riitakysymyksestä ja vaativan puolen välimiehestä kirjallisen ilmoituksen, 14 päivän kuluessa aseta ja samoin kirjallisesti ilmoita välimiestään, niin määrää Helsingin raastuvanoikeus välimiesoikeutta vaatineen sopijapuolen pyynnöstä välimiehen tämän puolesta. Välimiesoikeuden jäseneksi voivat sopijapuolet määrätä myös palveluksessaan olevan virkamiehen. Muutoin noudatetaan välimiesmenettelystä annetun lain määräyksiä.

Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle ja tähän on liitetty kaupungin katurakennusosaston piirustus n:o 9932, mistä ilmenee rakennettavat johdot ja pumppaamot (29.3. 238 §).

Merisataman jätevedenpuhdistamo. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä katurakennusosaston 12.8.1960 päivätyistä piirustuksista n:o 9923/1 B, 2 B, 3 A ja 4 A ilmenevän Merisataman jätevedenpuhdistamon suunnitelman ja oikeuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään suunnitelmaan pienehköjä muutoksia (26.4. 324 §).

Lauttasaaren jäteveden puhdistamo. Yleisten töiden lautakunnalle myönnettiin oikeus ylittää ao. määrärahaa enintään 7 mmk Lauttasaaren puhdistamon rakennustyön loppuun suorittamista varten sekä käyttää ko. määrärahaa myös tuloviemärin rakentamisesta ja konekeskuksen korottamisesta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen (6.9. 592 §).

Herttoniemen jätevedenpuhdistamo. Kaupunginvaltuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan ylittämään em. määrärahoja enintään 5.2 mmk Herttoniemen puhdistamon rakentamista varten (31.5. 422 §).

Herttoniemeen rakennettava hiekkasiilo. Muuttaen v. 1960 (ks. s. 100) tekemäänsä päätöstä, kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä katurakennusosaston piirustuksista n:o 10169 ja 10170 ilmenevän suunnitelman katuhiekan varastoimiseen tarkoitettun kalliosiiion rakentamiseksi Herttoniemeen. Uusi paikka oli n. 1 km:n päässä ensiksi ehdotetusta paikasta, Sahaajakadun varrella olevassa kalliossa, missä se vähemmän häiritsi asutusta. Kaupunginhallitus oikeutettiin hyväksymään suunnitelmaan mahdollisesti tarpeelliseksi katsottavat pienehköt muutokset (12.4. 283 §).

Munkkisaaren autohallirakennus. Kaupungin eteläosien puhtaanapitoon varattuja työkoneita ja autoja varten rakennettavan Munkkisaaren autohallirakennuksen ja siihen liittyvän huoltorakennuksen luonnospiirustukset päätettiin hyväksyä talorakennusosaston 9.8.1960 päivätyjen piirustusten mukaisesti (26.4. 325 §).

Vallilan halleilta puhtaanapito-osastoa varten vuokrattavien hallitilojen vuokran maksamista varten kaupunginvaltuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan ylittämään puhtaanapito-osaston vuokramäärärahoja 3.888 mmk. Samalla myönnettiin 22 mmk ko. tilojen kunnostamista varten (12.4. 288 §, 6.9. 593 §).

Lumenkaatopaikkojen järjestämisestä ja Töölönlahden suojaamisesta liejuuntumiselta olivat vtt Järvinen, Ruohonen ym. tehneet aloitteen, jossa huomautettiin, että Töölönlahden, Eläintarhanlahden ja Kaisaniemenlahden jää on talvisin kokonaan peitetty jätelumella, jossa olevat kuona-aineet jäiden sulattua painuvat lahtien pohjaan ja pilaavat niiden veden. Kun Töölönlahden ympäristö on kaunis ja kaupunkilaisten suosima kävelypaikka, olisi lahtea ryhdyttävä hoitamaan ja lumenkaatopaikat järjestettävä siten, että ne eivät aiheuttaisi haittoja rantavesille. Yleisten töiden lautakunta oli lausunnossaan todennut, että sopivista lumenkaatopaikoista oli kova puute. Niinä vuosina, jolloin jää on kantanut autoliikenteen, on lunta kuljetettu myös jäälle varsinaisten lumenkaatopaikkojen viereen. Lumen sulattaminen paikan päällä on myös eräs lumen hävittämiskeino, mutta se aiheuttaa perustamisvaiheessa suuria kustannuksia. Katulumen vaikutusta rantavesiin tutkittaessa on todettu, että ns. kiinteiden aineiden osuuden keskikorkeus autokuormaa kohti on n. 2.5—3 mm. Jos siis lunta ajettaisiin samanlainen kuorma aina samaan paikkaan joka talvi, olisi paikka sadassa vuodessa madaltunut vasta 25—30 cm. Kun imu-ruoppauskustannukset ovat yleensä n. 200—500 mk/m³ työn laajuudesta riippuen, on madaltuminen pienin kustannuksin pidettävissä kurissa. Lumenkaatopaikkojen tienoot siistitään puhtaanapito-osaston toimesta joka kevät. Lisäksi lautakunta oli lausunnossaan huomauttanut, että puhtaanapito-osasto ei ollut järjestänyt yleistä lumenkaatopaikkaa Töölönlahteen, joten lumenkaatopaikat eivät voineet olla syynä Töölönlahden saastumiseen. Kiinteistölautakunta oli todennut, että Töölönlahden, Kaisaniemenlahden ja Eläintarhanlahden likaisuuteen vaikuttaa lähinnä Tervasaaren ympäristössä olevien vesien likaisuus ja tilanne tässä suhteessa tulee paranemaan vasta Tervasaaren puhdistuslaitoksen tultua rakennetuksi. Edelleen lautakunta oli ehdottanut, että lumen ajaminen Eläintarhanlahteen lopetettaisiin. Terveystoimielinlautakunnan mielestä ei ranta-alueilla olevista lumenkaatopaikoista oikein hoidettuna ollut sellaista terveydellistä haittaa, että niiden käyttö olisi kiellettävä. Sen sijaan olisi valvontaa tehostettava, niin että jätteen kuljetus lumenkaatopaikoille

1. Kaupunginvaltuusto

mahdollisimman tarkoin estettäisiin ja että lumen ajaminen Eläintarhan- ja Kaisaniemenlahdelle lopetettaisiin. Satamalautakunta oli puoltanut Eläintarhanlahden ruoppaamista 2.5 m:n syvyiseksi ja lumen ajon lopettamista sen rannalle. Kaupunginhallitus katsoi, että oleellisena seikkana ko. lahtien veden puhdistumiselle olisi Tervasaaren puhdistamon ja siihen liittyvien kokoojajohtojen rakentaminen. Tämän vuoksi olisi yleisten töiden lautakunnan merkittävä v:n 1962 talousarvioehdotukseensa määräraha Kyläsaaren jätevedenpuhdistamon laajentamiseen, koska Tervasaaren puhdistamon liete käsitellään Kyläsaaren laajennetussa puhdistamossa. Tervasaaren puhdistamoa varten olisi varattava määräraha siten, että puhdistamo valmistuisi samanaikaisesti Kyläsaaren puhdistamon laajennustyön kanssa. Edelleen kaupunginhallitus oli puoltanut satamalautakunnan esittämän rajoitetun ruoppaus-työn suorittamista, jolloin kuitenkin olisi tutkittava, aiheuttaako ruoppaaminen leväkasvullisuuden haitallista lisääntymistä. Osa Eläintarhanlahden rannalle ja jälle kuljetetusta lumesta voitaisiin vastaisuudessa kuljettaa Pienen Verkkosaaren alueella olevalle kaatopaikalle ja Sörnäisten sillan valmistuttua Tervasaareen. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (29.3. 248 §).

Seuraavat *aloitteet* päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi: vt Vanhasen ym. aloite työkoneiden ostoa varten tarvittavan määrärahan merkitsemiseksi v:n 1962 talousarvioehdotukseen (14.6. 504 §);

vt Salmelan ym. aloite Hämeentien asfaltoimiseksi (29.3. 255 §);

vt Rantalan ym. aloite katu- ja viemärikustannusten suhteellisia korvausperusteita koskevan selvityksen laatimiseksi (12.4. 294 §);

vt Jokisen ym. aloite omakotitontinomistajien ja pääasiassa osakkeenomistajien omaa asumista varten muodostettujen asunto-osakeyhtiöiden vapauttamiseksi kadun- ja viemärin rakentamiskustannusten korvausvelvollisuudesta (20.12. 892 §);

vt Paasivuoren ym. aloite Helsinginkadun, rautatien ja Linnanmäen välisen alueen kunnostamiseksi puistoksi (11.10. 693 §);

vt Parviaisen ym. aloite leikki- ja palloilukentän rakentamiseksi Hermannin kaupunginosaan (20.9. 642 §);

vt Mehdon ym. aloite alikäytävien rakentamiseksi jalankulkijoita varten (11.10. 692 §).

11. Liikennettä koskevat asiat

Paikallisten liikennemääräysten ja raitiovaunusäännön hyväksyminen. Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi mietinnön n:o 19 liitteen n:o 5 mukaiset Helsingissä noudatettavat paikalliset liikennemääräykset ja liitteen n:o 6 mukaisen kaupungin raitiovaunusäännön. Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että liikennemääräyksille oli hankittava kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön hyväksyminen, minkä jälkeen ne ja raitiovaunusääntö oli alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi (20.9. 616 §).

Esikaupunkiliikenteen järjestäminen. Kaupunginvaltuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin kaupungin, Valtionrautateiden ja yksityisten liikenteenharjoittajien edustajista kokoonpannun neuvottelukunnan perustamiseksi suunnittelemaan kaupungin julkisen liikenteen järjestämistä tehtävänäan jatkuvasti käsitellä yhteistoimintaan liittyviä kysymyksiä ja tehdä nii-